

Idee polityki i komunikowania

Księga jubileuszowa
dedykowana
Profesorowi Mateuszowi Nieciowi
z okazji 40-lecia pracy naukowej

Redakcja
Tomasz Litwin

Wydawnictwo Naukowe Akademii Ignatianum w Krakowie

Kraków 2023

Spis treści

Mateusz Nieć – naukowiec, współpracownik, kolega	7
Wykaz publikacji i innych osiągnięć naukowych prof. Mateusza Niecia	11

CZĘŚĆ PIERWSZA

IDEE POLITYKI

Małgorzata Borkowska-Nowak	
O demiurgach i ogrodnikach w polityce	25
Anna Citkowska-Kimla	
Demokracja partycypacyjna. Ewolucja idei, podstawy prawne i dobra praktyka w Polsce.....	37
Tomasz Koziello	
Postulat restauracji Królestwa Polskiego w myśli politycznej polskich monarchistów w III RP	49
Artur Laska	
Dyskurs ideowy jako przejaw narracyjności polityki	63
Krzysztof Łabędź	
Religijność społeczeństwa polskiego Anno Domini 2022.....	75
Grzegorz Radomski	
Spór o liberalizm w polskiej myśli politycznej w pierwszym okresie pandemii koronawirusa (2020–2021).....	89
Bogdan Szlachta	
Migrena Europy?	103
Janusz Węgrzecki	
Wiara a nauki społeczne	113
Andrzej Marian Świątkowski	
Pandemia COVID-19 a dyscyplinarne zwolnienie z pracy. Porównawcze studium politycznego myślenia.....	123
Radosław Zyzik	
Liczba Dunbara w XXI wieku, czyli o limicie ludzkich relacji w organizacjach i instytucjach.....	137

CZĘŚĆ DRUGA

IDEE KOMUNIKOWANIA

Ewa Maj	
Kultura czasu wolnego kobiet w międzywojennej prasie dla Polek	149
Jan Ryszard Sielezin	
O kształt wolnego słowa: prasa NSZZ „Solidarność” w systemie politycznym i medialnym PRL (1980–1982)	163
Monika Banaś	
Retoryka, polityka, metafora. Przypadek Borysa Johnsona	181
Marek Białokur	
Historia jako element systemu komunikacji polskich parlamentarzystów ze społeczeństwem w XXI wieku na przykładzie roli okolicznościowych uchwał ustanawiających patronów poszczególnych lat	195
Agnieszka Gałkowska, Stanisław Gałkowski	
Internet i debata publiczna	217
Monika Kaczmarek-Śliwińska	
Komunikowanie polityczne w czasach mediów społecznościowych	231
Mirosław Lakomy	
Mapowanie internetu jako instrument komunikowania politycznego	243
Tomasz Litwin	
Funkcje mediów w państwie demokratycznym na przykładzie Polski z prawno-ustrojowej perspektywy badawczej	257
Grzegorz Tokarz	
Instytuty Konfucjusza w Polsce – zarys działalności	271
Posłowie – od Jubilata	285

Mateusz Nieć – naukowiec, współpracownik, kolega

Gdy zastanawiamy się, kim jest dla nas Profesor Mateusz Nieć, patrzmy na Pana Profesora przez pryzmat trzech ról: naukowca, współpracownika oraz kolegi.

Swoją karierę naukową prof. Nieć rozpoczął w 1983 r. jako asystent w Instytucie Nauk Ekonomiczno-Społecznych Politechniki Wrocławskiej (po uzyskaniu w 1982 r. stopnia magistra na podstawie pracy: *Poznański Czerwiec 1956 r.* w Instytucie Nauk Politycznych Uniwersytetu Wrocławskiego). Stopień doktora uzyskał 1 grudnia 1989 r. na podstawie dysertacji: *Udział społeczeństwa Dolnego Śląska w polityce, na przykładzie działalności rad narodowych w latach 1945–1950. Studium historyczno-politologiczne*, obronionej z wyróżnieniem na Wydziale Nauk Społecznych wspomnianego uniwersytetu. Habilitował się w 2008 r. na Wydziale Studiów Międzynarodowych i Politycznych Uniwersytetu Jagiellońskiego na podstawie monografii: *O pojęciu polityki w kręgu kultury attyckiej. Studium z historii polityki i myśli politycznej*. Od 1 października 2009 r. jest pracownikiem Akademii Ignatianum w Krakowie.

Profesor Nieć jest cenionym naukowcem. Tak w swoim artykule z 2010 r. pisał o Jubilacie prof. dr hab. Bronisław Pasierb, odnosząc się do jego dysertacji habilitacyjnej:

Jego praca w istocie nie tyle wypełnia lukę, co otwiera na nowo bogatą polską tradycję studiów humanistycznych nad polityką, stawiając historię politologii w rzędzie pełnoprawnych dyscyplin politologicznych. Słowa uznania należą się autorowi za upór i konsekwencję. Nie zrażały go kłopoty i przeciwności losu piętrzące się w jego akademickiej karierze. Cieszyć się trzeba z autonomii środowiska akademickiego, które potrafi być życzliwe i otwarte na potrzeby innych, a nade wszystko, że dostrzegło w młodym człowieku badacza, który chce wnieść coś nowego do rozwoju polskiej politologii – może szansę rozwoju tradycyjnego kierunku badań – historii polityki¹.

---

1 B. Pasierb, *Politologia, ale jaka?*, „Polityka i Społeczeństwo”, 2010, nr 7, s. 156.

W ciągu minionych lat Jubilat znacznie rozwinął i powiększył swój dorobek naukowy. Nie podejmiemy się tutaj jego szczegółowego przybliżenia, chcemy natomiast podkreślić, że opublikował on niezwykle ważne pozycje dotyczące komunikowania, mediów, populizmu oraz doktryn politycznych. Charakterystyczną cechą jego naukowej twórczości, obok erudycyjnego języka oraz bogatej bazy źródłowej, jest zawsze wyraźna obecność w niej autora – śmiałego w przedstawianiu swoich oryginalnych, krytycznych, ale również bardzo wysublimowanych naukowo opinii i spostrzeżeń. W pracach Jubilata można również dostrzec szczególną dbałość o ich wysoką jakość; spod jego pióra nie wychodzą słabsze teksty. Dorobek naukowy Profesora prezentuje się imponująco: liczy osiem autorskich oraz współautorskich monografii oraz ponad 100 innych publikacji o charakterze naukowym.

Jubilat aktywnie uczestniczył w wielu konferencjach naukowych: ogólnopolskich i międzynarodowych. Podczas Kongresu Politologii w Krakowie w 2015 r. oraz we Wrocławiu w 2022 r. wygłaszał referaty oraz był organizatorem i moderatorem paneli o populizmie oraz o czwartej władzy. Wielokrotnie nagradzany za swoje osiągnięcia naukowe, w 2012 r. otrzymał nagrodę II stopnia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego za monografię: *Komunikowanie polityczne w społeczeństwie przedmasowym*. Podsumowując niniejsze uwagi, należy stwierdzić, że Jubilat jest osobą uznaną w środowisku naukowym oraz badaczem, który ma istotny wpływ na rozwój nauk o polityce oraz nauk o komunikacji społecznej i mediach.

Pan Profesor jest pracownikiem naukowym w Katedrze Współczesnych Systemów Politycznych Akademii Ignatianum w Krakowie. Jego największą zasługą jest to, że potrafi pracowników Katedry, mających różne zainteresowania i warsztaty badawcze, połączyć w prowadzeniu wspólnych badań. Zasługą Jubilata jest to, że jako zespół w Katedrze podjęliśmy badania nad zagadnieniami populizmu i czwartej władzy. Wspiera nas na co dzień, dzieląc się swoją wiedzą i doświadczeniem oraz udzielając rad. Aktywnie angażuje się również w działalność naukową Katedry: był uczestnikiem panelu o opozycji podczas III Ogólnopolskiego Kongresu Politologii w Krakowie, moderatorem panelu podczas konferencji o Konstytucji, redaktorem tomu zawierającego materiały pokonferencyjne z V Kongresu Politologii we Wrocławiu, autorem prac naukowych w zbiorowych opracowaniach pracowników Katedry.

Profesor jest też świetnym kolegą, osobą, z którą zawsze miło spędza się czas, czy to podczas wspólnych wyjazdów na konferencje naukowe, czy też w ramach katedralnych spotkań „na mieście”. Jako błyskotliwy rozmówca cechuje się ciekawymi przemyśleniami dotyczącymi nie tylko nauk o polityce, ale również otaczającej nas rzeczywistości. Posiada duże poczucie humoru i repertuar

żartów oraz anegdot na każdą okazję. Przede wszystkim jednak jest serdecznym człowiekiem.

Kończąc tę krótką laudację, chcemy jeszcze odpowiedzieć, dlaczego tak łatwo przyszło nam podjąć decyzję o zaangażowaniu się w powstanie niniejszej Księgi Jubileuszowej. Wynika to z oczywistego dla nas powodu: Pan Profesor na tę Księgę po prostu zasługuje.

Drogiemu Jubilatowi pragniemy życzyć wszelkiej pomyślności.

Ad multos annos, Panie Profesorze!

Krzysztof Łabędź
Tomasz Litwin

Wykaz publikacji i innych osiągnięć naukowych prof. Mateusza Niecia¹

POLSKIE PUBLIKACJE NAUKOWE

Autorskie monografie

- Niemcy w publicystyce Narodowej Demokracji w okresie międzywojennym 1918–1939. Kwestie polityki międzynarodowej*, Oficyna Wydawnicza Politechniki Wrocławskiej, Wrocław 1998, s. 273.
- Rozważania o pojęciu polityki w kręgu kultury attyckiej. Studium z historii polityki i myśli politycznej*, Księgarnia Akademicka, Kraków–Wrocław 2006, s. 268.
- Komunikowanie społeczne i media. Perspektywa politologiczna*, Wolters Kluwer, Warszawa 2010, s. 330.
- Komunikowanie polityczne w społeczeństwach przedmasowych*, Wolters Kluwer, Warszawa 2011, s. 270.
- Komunikowanie polityczne w nowoczesnym państwie*, Wolters Kluwer, Warszawa 2013, s. 308.
- Archeologia polityki i komunikowania. Peregrynacje*, Wydawnictwo Naukowe Akademii Ignatianum, Kraków 2019, s. 347.

Współautorskie monografie

- Populizm – modele i praktyka. Polskie odniesienia*, s. 13–80 (współautorzy: T. Litwin, K. Łabędź), Wydawnictwo Naukowe Akademii Ignatianum, Kraków 2021, s. 181.

Redakcje prac naukowych

- Integracja społeczno-narodowa Ziem Zachodnich. Wybrane problemy*, red. M. Nieć, Oficyna Wydawnicza Politechniki Wrocławskiej, Wrocław 2006, s. 96.

---

1 Stan na 14 stycznia 2023 roku.

Ruch ludowy – państwo – demokracja (w stulecie ruchu ludowego), red. A. Kudłaszyk, A. Małkiewicz, M. Nieć, Oficyna Wydawnicza Politechniki Wrocławskiej, Wrocław 1996, s. 83.

Artykuły w czasopismach krajowych

Stan badań nad przyczynami „wydarzeń poznańskich”. Próba rekonstrukcji, „Dzieje Najnowsze”, 1988, nr 3–4, s. 159–175.

U źródeł wydarzeń marca 1968 roku (lata 1960–1966), „Edukacja Polityczna”, 1990, nr 15, s. 135–149.

Koncepcja dialogu w doktrynie społeczno-politycznej Jana XXIII, Pawła VI i Jana Pawła II, „Edukacja Polityczna”, 1990, nr 16, s. 166–188.

Spory wokół powstania rad narodowych na Dolnym Śląsku w latach 1945–1946, „Śląski Kwartalnik Historyczny Sobótka”, 1990, nr 3, s. 327–349.

Koncepcja rad narodowych w myśli politycznej PPR w latach 1943–1948 (współautor A. Kudłaszyk), „Poglądy i Doświadczenia”, 1995, Zeszyty Naukowe WSO, nr specjalny: *Państwo prawa i samorząd terytorialny*, nr 3, s. 27–35.

Obóz narodowy wobec Trzeciej Rzeszy do 1939 roku, „Studia nad Faszyzmem i Zbrodniami Hitlerowskimi”, Vol. 19, 1996, s. 103–140.

„Kwestia austriacka” w poglądach teoretyków polskiego obozu narodowego (1918–1938), „Studia nad Faszyzmem i Zbrodniami Hitlerowskimi”, Vol. 20, 1997, s. 57–79.

Walka konkurencyjna w mediach, „Poglądy i Doświadczenia”, 1997, Zeszyty Naukowe WSO, nr specjalny: *Komunikowanie się w walce w skali mikro*, s. 123–128.

Wizerunek wojska w prasie (współautor A. Kudłaszyk), „Poglądy i Doświadczenia”, 1998, Zeszyty Naukowe WSO, nr specjalny: *Wojsko w badaniach socjologicznych*, s. 221–227.

Trzecia Rzesza w myśli „potomstwa obozowego” (do 1939 roku), „Studia nad Faszyzmem i Zbrodniami Hitlerowskimi”, Vol. 22, 1999, s. 87–113.

Francja i Republika Weimarska w koncepcji polityki zagranicznej Narodowej Demokracji w latach 1922–1925, „Przegląd Zachodni”, 1999, nr 3(292), s. 76–93.

Z dziejów ruchu ludowego na Dolnym Śląsku – geneza tworzenia rad narodowych w 1946 roku, „Rocznik Historyczny Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego”, 1999, nr 14, s. 57–66.

Polskie Stronnictwo Ludowe w dokumentach wrocławskiej Rady Narodowej z 1946 roku (wybór), „Rocznik Historyczny Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego”, 1999, nr 14, s. 215–228.

Analiza prasoznawcza artykułu promującego, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny”, 2000, nr 4, s. 167–188.

Myśl polityczna narodowych demokratów wobec dyskusji o bezpieczeństwie zbiorowym w Europie po Locarno do 1928 r., „Studia Historyczne”, 2001, z. 2(173), s. 251–266.

Komercjalizacja prasy. Promocja rozgłosu (publicity) w prasie drukowanej, „Forum Naukowe” W Sz Zi B (Poznań–Wrocław), Vol. 3, 2001, s. 235–257.

- Tabloid – geneza idei*, „Zeszyty Naukowe KUL”, R. XLV, 2002, nr 1–2(177–178), s. 79–102.
- Z rozważań o genezie prasy. O niektórych elementach tworzenia się struktury komunikacyjnej społeczeństwa*, „Quaestiones” (Wrocław), Vol. 1, 2002, s. 127–138.
- Z genezy reklamy społecznej (wybrane zagadnienia)*, „Forum Naukowe” WSZiB (Poznań–Wrocław), Vol. 4, 2003, s. 55–73.
- Tabloid – geneza idei*, „Roczniki Nauk Społecznych KUL”, Vol. 31, 2003, z. 1, s. 149–177.
- Geneza prasy sensacji – pojawienie się prasy komercyjnej*, „Kultura i Społeczeństwo”, 2004, nr 1, s. 143–169.
- Cyceroński ideał kampanii politycznej (ze współczesnej perspektywy)*, „Państwo i Społeczeństwo”, R. V, 2005, nr 2, s. 51–58.
- Państwo narodowe a korporacja gospodarcza – dyskurs w społeczeństwie nowoczesnym (wybrane zagadnienia)*, „Politeja”, 2005, nr 2(4), s. 488–499.
- Z genezy pojęcia obywatelstwa*, „Państwo i Społeczeństwo”, Vol. 6, 2006, nr 1, s. 21–29.
- Fundamentalizm religijny – demokracja attycka – kościoły protestanckie (w sporze z Bassamem Tibi)*, „Politeja”, 2007, nr 6, s. 161–178.
- O tzw. autorytaryzmie demokracji attyckiej*, „Przegląd Prawa i Administracji”, Vol. 79, 2009, s. 145–171.
- Pisma opinii i czasopisma life style – dwie koncepcje rynkowego dziennikarstwa*, „Zeszyty Prasoznawcze”, 2010, nr 1–2(201–202), s. 7–29.
- Cyceron o polityku, filozofii i polityce*, „Zeszyty Prawnicze UKSW”, 2011, nr 11.4, s. 361–384.
- Kampania wyborcza – uwagi politologa o genezie idei*, „Roczniki Nauk Społecznych KUL”, Vol. 4(40), 2012, nr 3, s. 11–32.
- Witwickiego interpretacja Platona. Objasnienie do „Państwa”*, „Studia nad Autorytaryzmem i Totalitaryzmem”, Vol. 35, 2013, nr 1, s. 67–81.
- Koncepcja „czwartego stanu” Edmunda Burke’a podana przez Thomasa Carlyle’a. Refleksje o polityce i komunikowaniu*, „Politeja”, 2014, nr 28, s. 321–340.
- Filozofia polityki Victora Frankla w cieniu Holocaustu. Refleksje politologa*, „Roczniki Nauk Społecznych KUL”, Vol. 6(42), 2014, nr 3, s. 141–169.
- Demokracja masowa – między wolnością a przemocą słowa. Paradoks Ellula*, „Wrocławskie Studia Politologiczne”, Vol. 9, 2015, s. 80–97.
- Populist Rhetoric of Polish Political Parties in 2014 EU Elections. Analysis of Television Spots*, „Roczniki Nauk Społecznych KUL”, Vol. 7(43), 2015, nr 3, s. 11–24.
- Czy istniała instytucja opozycji politycznej w demokracji bezpośredniej (analiza demokracji ateńskiej i republiki rzymskiej)*, „Polityka i Społeczeństwo”, 2016, nr 1(14), s. 38–46.
- Koncepcja „nieuświadomionego Boga” – rozważania po Holocauście Victora Frankla*, „Studia nad Autorytaryzmem i Totalitaryzmem”, Vol. 38, 2016, nr 3, s. 31–51.
- Dyskusja demokratów z elitarystami o uczestnictwie w polityce. Uźródło demokracji*, „Studia Kulturoznawcze” 2017, nr 2(12), s. 69–83.

- Mitologia polityczna wczesnych filmów Jerzego Kawalerowicza*, „Kultura i Społeczeństwo”, 2019, nr 3, s. 171–201.
- Zapomniane zwycięstwo 4 czerwca – o mitologii politycznej filmu „Psy” Władysława Pasikowskiego*, „Studia nad Autorytaryzmem i Totalitaryzmem”, Vol. 41, 2019, nr 4, s. 87–104.
- Mitologia populizmu w „Wystarczy być” Jerzego Kosińskiego*, „Ethos”, 2020, nr 132, s. 313–335.

Rozdziały w monografiach krajowych

- Upodmiotowienia społeczeństwa czy klasy robotniczej*, [w:] *Procesy przemian społeczno-politycznych i gospodarczych w krajach socjalistycznych*, red. J. Rudek, Prace Naukowe INE-S PWR., nr 42, seria: Konferencje, nr 2, Oficyna Wydawnicza PWR., Wrocław 1989, s. 132–135.
- Próba charakterystyki myśli politycznej Eugeniusza Kwiatkowskiego*, [w:] *Polska myśl polityczna i historyczna XX wieku. Studia i szkice*, red. M. Leczyk, Prace sekcji: Historii Politycznej Polski Odrodzonej, T. 29, COM SNP UW, Warszawa 1990, s. 35–52.
- Ocena sytuacji politycznej w Polsce przed wyborami do Sejmu i Senatu w 1993 roku w świetle badań opinii publicznej, ze szczególnym uwzględnieniem Dolnego Śląska*, [w:] *Problemy transformacji systemowej gospodarki Dolnego Śląska*, red. Z. Szalbierz, J. Szczygielski, Prace Naukowe INE-S PWR., nr 50, seria: Studia i Materiały, nr 15, Oficyna Wydawnicza PWR., Wrocław 1994, s. 149–153.
- „Kwestia polska” w koncepcjach Narodowej Demokracji (1914–1916)*, [w:] *Studia Politolologiczne*, red. A. Jabłoński, K. Paszkiewicz, M. Wolański, WUWr., Wrocław 1995, s. 38–45.
- Znaczenie „antyniemieckości” w propagandzie politycznej Narodowej Demokracji 1907–1914*, [w:] *Mass media w systemie komunikacji społecznej w Polsce*, red. A. Kudłaszyk, R. Karpiński, A. Małkiewicz, Oficyna Wydawnicza PWR., Wrocław 1995, s. 13–19.
- „Kwestia czeska” w myśli obozu narodowego na tle stosunku do Trzeciej Rzeszy w latach 1935–1939*, [w:] *Ruch ludowy – państwo – demokracja (w stulecie ruchu ludowego)*, red. A. Kudłaszyk, A. Małkiewicz, M. Nieć, Oficyna Wydawnicza PWR., Wrocław 1996, s. 45–54.
- Dwie krytyki Platónskiego projektu państwa*, [w:] *Wobec wolności*, red. M. Reut, Oficyna Wydawnicza PWR., Wrocław 1997, s. 149–162.
- Układ niemiecko-rosyjski w Rapallo na tle koncepcji polityki zagranicznej Narodowej Demokracji wobec republiki weimarskiej (1919–1922)*, [w:] *Wybrane problemy historii Polski i Niemiec XIX i XX wieku*, red. K. Fiedor, E. Stadtmüller, Acta Univ. Wratisl., seria: Niemcoznawstwo, t. VIII, Wrocław 1998, s. 63–78.
- Czechosłowacja w myśli politycznej Narodowej Demokracji (1918–1948)*, [w:] *Doświadczenia trzech generacji Polaków, Czechów i Słowaków 1918–1998*, red. M. Pułaski, J. Valenta, MEN RP i UW., Wrocław 1998, s. 139–154.

- Partycypacja społeczności lokalnej w polityce, na przykładzie działalności rad narodowych na Dolnym Śląsku w latach 1946–1950*, [w:] *Z politologiczno-historycznych badań nad najnowszymi dziejami Dolnego Śląska po II wojnie światowej*, red. Cz. Lewandowski, B. Rogowska, UWr., Wrocław 2000, s. 99–113.
- Ewolucja modernizmu a tożsamość jednostki (interpretacja wybranych wątków myśli Daniela Bella)*, [w:] *Dylematy wolności*, red. M. Reut, Oficyna Wydawnicza PWr., Wrocław 2001, s. 209–221.
- Z genezy prasy – pojawienie się idei prasy. Wybrane zagadnienia*, [w:] *W kręgu historii i politologii. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Stanisławowi Dąbrowskiemu*, UWr., Wrocław 2002, s. 333–343.
- Komunikowanie i media masowego oddziaływania – analiza pojęć*, [w:] *Kulturowe i społeczne aspekty kształcenia w uczelniach zawodowych*, red. R. Jasiński, W. Horynia, WSO WL i PWr., Wrocław 2002, s. 73–86.
- Reklama społeczna – geneza i analiza pojęcia (ujęcie cywilizacyjno-polityczne)*, [w:] *Państwo, gospodarka, społeczeństwo w integrującej się Europie. Materiały konferencyjne*, red. K. Budzowski, Acta Academiae Modrevianae, t. I, Kraków 2003, s. 211–224.
- Public relations – geneza idei. Wybrane zagadnienia społeczno-polityczne*, [w:] *Zrozumieć politykę. Główne problemy teorii polityki i współczesnej myśli politycznej*, red. R. Baecker, J. Marszałek-Kawa, J. Modrzyńska, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2004, s. 244–257.
- Public relations a wizerunek medialny (relacje w kontekście dyskursu o komunikowaniu politycznym)*, [w:] *Rola wyborów w procesie kształtowania się społeczeństwa obywatelskiego w Polsce*, red. S. Drobczyński, M. Żyromski, Wyższa Szkoła Nauk Humanistycznych i Dziennikarstwa, Poznań 2004, s. 217–230.
- Tworzenie rad narodowych na Dolnym Śląsku w 1946 roku (u źródeł budowy państwowości polskiej na „nowych” ziemiach)*, [w:] *Integracja społeczno-narodowa Ziemi Zachodnich*, red. M. Nieć, Oficyna Wydawnicza PWr., Wrocław 2006, s. 23–41.
- Globalna demokracja w ujęciu menedżerów polityki (w kręgu rozważań o projektach politycznych ekonomicznych myślicieli)*, [w:] *Między otwartą a domkniętą myślą polityczną. Szkice o najnowszej refleksji politycznej*, red. R. Baecker, J. Marszałek-Kawa, Mado, Toruń 2006, s. 18–30.
- Stosunek narodowej demokracji do kwestii bezpieczeństwa zbiorowego w latach 1918–1939. Rozważania o Lidze Narodów*, [w:] *Świat wokół Rzeczypospolitej. Problematyka zagraniczna w polskiej myśli politycznej w pierwszej połowie XX wieku*, red. W. Paruch, K. Trembicka, UMCS, Lublin 2007, s. 295–306.
- Zjawisko „porzucania propagandy” (na tle historii komunikowania politycznego)*, [w:] *Oblicza współczesnej polityki (aspekty praktyczne)*, red. A. Kasińska-Metryka, WAŚ, Kielce 2007, s. 51–67.
- Trzy projekty demokracji w Attyce. Próba rekonstrukcji*, [w:] *Czas a trwanie idei politycznych i prawnych*, red. K. Chojnicka, A. Citkowska-Kimla, W. Kozub-Ciembroniewicz, Oficyna Wolters Kluwer, Warszawa 2008, s. 190–206.

- Obóz narodowy wobec prób odzyskania niepodległego państwa polskiego w latach 1914–1918 (poglądy i stanowiska Kraju)*, [w:] *Na szlakach Niepodległej. Polska myśl polityczna i prawna w latach 1918–1939*, red. M. Marszał, M. Sadowski, WUWr., Wrocław 2009, s. 123–137.
- Na obrzeżach teologii (politycznej). Rozważania o państwie i judaizmie św. Pawła (perspektywa politologiczna)*, [w:] *Człowiek między filozofią a teologią*, red. M. Sikora, PWR., Wrocław 2009, s. 193–214.
- Rozważania o języku i piśmie w myśli politycznej Jeana Jacquesa Rousseau*, [w:] *Kultura i myśl polityczno-prawna*, red. A. Sylwestrzak, D. Szpopper, A. Michnikowska, P. Dąbrowski, Arche, Sopot 2010, s. 373–385.
- Wspólnota, jednostka i wolność w myśli politycznej starożytnej Grecji (nurt demokratyczny)*, [w:] *Idea wolności w ujęciu historycznym i prawnym. Wybrane zagadnienia*, red. E. Kozerska, P. Sadowski, A. Szymański, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2010, s. 221–235.
- Państwo narodowe – rozrywka – media publiczne, wzajemne relacje*, [w:] *Media publiczne. System medialny w Polsce – pytania i dezyderaty*, red. P. Bielawski, A. Ostrowski, Scriptorium, Poznań–Opole 2011, s. 191–205.
- „Krytyka obyczajów” jako kategoria analizująca politykę w Rzymie republikańskim (u historyków polityki Polibiusza i Salustiusza), [w:] *Moralność i władza jako kategorie myśli politycznej*, red. J. Justyński, A. Madeja, Wolters Kluwer, Warszawa 2011, s. 157–171.
- Pojęcie polityka. Instytucjonalne korzenie myśli Stagiryty i Arpinaty o pojęciu polityka (próba ujęcia komparatystycznego)*, [w:] *Egalitaryzm i elitaryzm. Tradycja i przyszłość Europy*, red. E. Kozerska, P. Sadowski, A. Szymański, WUO, Opole 2012, s. 55–72.
- Powstanie prasy polskiej – z edukacji politologicznej*, [w:] *Pamięć, historia, polityka*, red. A.P. Bieś, M. Chrost, B. Topij-Stempińska, Wydawnictwo WAM, Kraków 2012, s. 387–406.
- Tetralogia klasycznej nauki o polityce. Z samowiedzy politologa*, [w:] *Aspekty metodologiczne oraz teoretyczne w subdyscyplinach politologii*, red. Ł. Młynczyk, B. Nitschke, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2013, s. 319–337.
- Historia doktryn politycznych i prawnych – uwagi politologa o dydaktyce i przedmiocie w kontekście ustrojowym i cywilizacyjnym*, [w:] *Myślenie o polityce i prawie, przedmiot, metoda, praktyka*, red. I. Barwicka-Tylek, A. Czarnicka, M. Jaskólski, J. Malczewski, Wolters Kluwer, Warszawa 2015, s. 497–512.
- Geneza koncepcji obywatela – klasyczne wzorce*, [w:] *Obywatel w aspekcie fenomenologicznym*, red. M. Durzewska, H.A. Kretek, PWSZ, Racibórz 2016, s. 17–24.
- Idea czwartej władzy Edmunda Burke’a – kontekst ustrojowy i medialny*, [w:] *Rola opozycji w systemach demokratycznych*, red. K. Łabędź, Akademia Ignatianum w Krakowie, Wydawnictwo WAM, Kraków 2016, s. 43–67.
- „Pokłosie” W. Pasikowskiego – w poszukiwaniu ofiar Holocaustu. Wokół myśli V.E. Frankla, [w:] *Dzieło chwali Mistrza. Księga jubileuszowa dedykowana prof. dr hab. Irenie Popiołek z okazji 50-lecia pracy artystycznej oraz pracy pedagogicznej*, red. A. Królikowska, M. Łątkowski, B. Topij-Stempińska, Akademia Ignatianum w Krakowie, Wydawnictwo WAM, Kraków 2016, s. 383–393.

- Cień Holocaustu w twórczości Victora Frankla i Jerzego Kosińskiego*, [w:] *Rodzina – wychowanie w cieniu Holocaustu*, red. A. Łacina-Łanowski, W. Stankowski, A. Świerczek, Wydawnictwo PWSZ im. Rotmistrza Witolda Pileckiego, seria wydawnicza: „Społeczeństwo – Rodzina – Zagłada. Studia Oświęcimskie”, Vol. 1, 2017, s. 67–81.
- Polityka a prawo i władza sądownicza w starożytnym świecie – z archeologii polityki. Uwagi*, [w:] *Zjawiska polityczne w perspektywie teoretycznej. Księga jubileuszowa dedykowana profesorowi Andrzejowi W. Jabłońskiemu*, red. A. Czajowski, D. Drafus, L. Sobkowiak, M. Wichlacz, Wydawnictwo Instytut Politologii UW, Wrocław 2017, s. 269–278.
- Tworzenie rad narodowych na Dolnym Śląsku po 1945 r. – o doktrynie i praktyce politycznej*, [w:] *Samorząd w myśli politycznej i prawnej*, red. P. Fiktus, M. Marszał, Wydawnictwo WPAiE UW, Wrocław 2017, s. 109–125.
- Dyskurs o polityce w „Juliuszu Cezarze” Williama Szekspira*, [w:] *Ślady Szekspira. Jego dzieło w literaturze i teatrze*, red. M. Stankiewicz-Kopeć, K. Zabawa, Wydawnictwo Naukowe Akademii Ignatianum w Krakowie, Kraków 2018, s. 249–274.
- U źródeł idei aktora politycznego. Kontekst postprawdy*, [w:] *Postprawda. Spojrzenie krytyczne*, red. T.W. Grabowski, M. Łakomy, K. Oświecimski, A. Pohl, Wydawnictwo Naukowe Akademii Ignatianum w Krakowie, Kraków 2018, s. 167–184.
- Idea niepodległości w homiliach Jana Pawła II (w pierwszych trzech pielgrzymkach do Kraju)*, [w:] *Horyzonty wolności. XIII Dni Jana Pawła II*, red. Z. Zarębianka, UPJPII, Kraków 2019, s. 73–91.
- Idea niepodległości w przededniu i pierwszych dniach wolności w homiliach Jana Pawła II*, [w:] *Od niepodległości do niepodległości. Polska myśl polityczna i prawna 1918–2018*, red. M. Maciejewski, M. Marszał, M. Sadowski, WUWr, Wrocław 2019, s. 329–356.
- Populizm – pytania o doktrynę i tradycję populistyczną*, [w:] *Ewolucjonizm a rewolucjonizm w doktrynach polityczno-prawnych*, red. A. Bosiacki, Wolters Kluwer, Warszawa 2020, s. 120–143.
- Biografie Jana Pawła II w krytycznym oglądzie (ujęcie komunikacyjne)*, [w:] *Uniwersytet wobec uniwersum. XIV Dni Jana Pawła II*, red. Z. Zarębianka, UPJPII, Kraków 2020, s. 97–117.
- O mitologii politycznej – inaczej*, [w:] *Spory o modernizację i demokrację w XX-XXI wieku*, red. G. Radomski, M. Strzelecki, A. Lewandowski, M. Winclawska, WN UMK, Toruń 2022, s. 13–29.

Artykuły recenzyjne i recenzje publikowane w czasopismach naukowych

- Rec. pracy: J. Majchrowski, *Silni, zwarci, gotowi. Myśl polityczna Obozu Zjednoczenia Narodowego*, „Dzieje Najnowsze”, 1987, nr 1, s. 222–225.
- Rec. pracy: J. Ptasieński, *W wydarzenia poznańskie. Czerwiec 1956*, „Dzieje Najnowsze”, 1988, nr 2, s. 259–266.
- Rec. pracy: A. Czubiński, *Czerwiec 1956 w Poznaniu*, „Edukacja Polityczna”, 1988, nr 12, s. 393–399.

- Rec. pracy: R. Nazar, *Z dziejów recepcji marksizmu w Polsce. Koncepcja materializmu historycznego w ujęciu Ludwika Krzywickiego*, „Z Pola Walki”, 1988, nr 3, s. 187–191.
- Rec. pracy: *Październik '56*, wstęp, wybór i oprac. M. Jaworski, „Z Pola Walki”, 1988, nr 4, s. 205–208.
- Rec. pracy: J. Zając, *Terenowe organy władzy w programach i dokumentach partii politycznych 1940–1950*, „Dzieje Najnowsze”, 1989, nr 2, s. 243–250.
- Eugeniusz Kwiatkowski – działacz gospodarczy czy mąż stanu?* Rec. pracy: E. Kwiatkowski, *Rzecz najważniejsza, Polska. Wybór myśli politycznych i społecznych*, „Dzieje Najnowsze”, 1990, nr 1–2, s. 209–213 (art. recenzyjny).
- Rec. pracy: E. Kwiatkowski, *Diariusz 1945–1947*, „Dzieje Najnowsze”, 1990, nr 1–2, s. 213–215.
- Rec. pracy: W. Władyka, *Na czołówece. Prasa w październiku 1956 roku*, „Dzieje Najnowsze”, 1991, nr 2, s. 144–145.
- Filozofia władzy, czyli rzecz o Władysławie Gomułce*, Rec. pracy: J. Ptasinski, *Drugi zwrot. Gomułka u szczytu powodzenia*, „Dzieje Najnowsze”, 1991, nr 3, s. 142–145 (art. recenzyjny).
- Rec. pracy: R. Dmowski, *Myśli nowoczesnego Polaka*, „Śląski Kwartalnik Historyczny Sobótka”, 1991, nr 3, s. 374–377.
- Rec. pracy: R. Dmowski, *Wybór pism*, „Dzieje Najnowsze”, 1991, nr 4, s. 81–84.
- Rec. pracy: Z. Rykowski, W. Władyka, *Polska próba. Październik 56*, „Studia Historyczne”, 1992, z. 2, s. 282–284.
- Rec. pracy: *Poznański Czerwiec 1956*, „Studia Historyczne”, 1992, z. 3, s. 421–429 (art. recenzyjny).

Raporty i reprinty z badań (dokumentowane)

- Jędrzeja Giertycha uwagi na temat mniejszości słowiańskich i litewskiej*, Raporty INE-S PWr., PRE 1990, nr 42, s. 11.
- Obóz narodowy wobec Niemiec. Geneza orientacji antyniemieckiej*, Raport z badań własnych, PWr., 1992, nr 10, s. 38.
- Spór o koncepcję rad narodowych w Polsce w latach 1944–1950*, Raporty INE-S PWr., PRE 1993, nr 1, s. 31.
- Geneza prasy sensacji*, Raporty Studium Nauk Humanistycznych, dalej: SNH PWr., PRE 2000, nr 5, s. 17.
- Artykuł sponsorowany – jak badać? (Analiza prasoznawcza na przykładzie „Polityki”)*, Raporty SNH PWr., PRE 2000, nr 6, s. 17.
- Publicity jako narzędzie kształtowania wizerunku firmy*, Raport z badań własnych, WSZiM, Wrocław 2000, s. 60.
- Z genezy reklamy społecznej (wybrane zagadnienia)*, Raporty SNH PWr., PRE 2002, nr 1, s. 17.
- Reklama społeczna w organizacjach niebiznesowych (non-profit)*, Raport z badań własnych, Wyższa Szkoła Zarządzania i Bankowości, Wrocław 2002, s. 38.

NAUKOWA AKTYWNOŚĆ POZA GRANICAMI KRAJU

Artykuły w czasopismach i monografiach

- Rady narodowe na Ziemi Kłodzkiej w latach 1945–1946* (współautor A. Małkiewicz), „Kladsky sbornik” (Hradec Kralove – Czechy), Vol. 3, 1999, s. 145–163.
- A Brief Look at the History of Media Convergence*, [w:] *Media Convergence – Approaches and Experiences*, red. R. Szczepaniak, Peter Lang, Frankfurt o/Main, Berlin, Bern, Bruxelles, New York, Oxford, Wien 2013, ISBN 978–3–631–63978–8 hb. (Hardcover) i ISBN 978–3–653–01951–3 (eBook), s. 17–28.
- Spoločna geneza jazyka J.J. Rousseau – uwagi politologa*, [w:] *L'udska prirodzenost': rozum, vôľa, cit (k 300. výročiu narodenia J.-J. Rousseau)*, Zbornik vedeckých príspevkov, red. A. Javorská, M. Chabada, S. Gáliková, Nitra Univerzita Konštantina v Nitre (Słowacja), ISBN 978–80–558–0460–6, Nitra 2013, s. 189–204.
- Idea europejska i unia polsko-litewska – konteksty historyczne i mitologiczne odniesienia*, „Rocznik Stowarzyszenia Naukowców Polaków Litwy” (Wilno), Vol. 19, 2019, s. 77–99.
- The Greek Way of Life*, „Studium Vilnense A” (Wilno), Vol. 17, 2020, s. 3–8.
- Celebryta jako polityczny kicz – geneza idei*, [w:] *Kicz w sztuce, etosie i wychowaniu*, Rastr 7, Lwów (Lwowski Narodowy Uniwersytet im. I. Franki) – Rzeszów 2019, s. 66–76.

Wystąpienia podczas konferencji za granicą z referatem

- Spoločna geneza jazyka według J.J. Rousseau*, konferencja „L'udska prirodzenost': rozum, vôľa cit (k 300. Vyrociu narodenia J.-J. Rousseau)”, Slovenske filozoficke zdruzenie pri SAV (Slovenskej Akademie Vied), 4–6 X 2012, Smolenice (Słowacja).
- Idea europejska – od starożytności do współczesności*, konferencja „Od Unii Lubelskiej do Unii Europejskiej i... (aspekty historyczne, społeczno-polityczne, prawne i kulturowe)”, VI Międzynarodowa Konferencja Naukowa, Stowarzyszenie Naukowców Polaków Litwy, Wydział Ekonomiczno-Informatyczny w Wilnie, filia Uniwersytetu w Białymstoku, Dom Kultury Polskiej w Wilnie, Akademia Humanistyczna im. A. Gieysztor w Pułtusku, Europejska Federacja Polonijnych Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych, 25–27 IV 2019, Wilno (Litwa).
- Parliamentary Political Debate in the Lawmaking Process in Poland*, konferencja „Legislatures and Laws in Europe”, on the „Day of Parliamentarism”, The centre for Parliamentary Research, National University of the Public Service (NUPS), the Karoli Gaspar University of the Reformed Church (KGURC), 2 V 2019, Budapeszt (Węgry).
- The Greek Lifestyle*, 23rd International Conference on the Science and Quality of Life, and Symposium „Vilnius Region: Past, Present, Future”, Universitas Studiorum Polonia Vilnensis (Vilnius), Polish University Abroad (London), Universidad Nacional Autonoma de Mexico, Facultad de Estudios Superiores, Cuautitlan Izcalli (Mexico), 27–30 VI 2019, Wilno (Litwa).

Wykłady wygłoszone za granicą

Roland Barthes' Concept of Myth, the Charles University, Faculty of Humanities, Department of Electronic Culture and Semiotics, Praha, 14–19 V 2018.

Media Debate in Antiquity and its Contemporary Reception, the Charles University, Faculty of Humanities, Department of Electronic Culture and Semiotics, Praha, 14–19 V 2018.

Współpraca zagraniczna

Stała polsko-czeska komisja ds. badań Ziemi Kłodzkiej (1998–2002) – stała polsko-czeska komisja nauk humanistycznych przy Ministerstwie Edukacji Narodowej RP i Ministerstwie Szkolnictwa, Młodzieży i Kultury Fizycznej Republiki Czeskiej (1998–2002).

Udział w międzynarodowym projekcie naukowo-badawczym: *Konwergencja mediów – Medienkonvergenz – Media Convergence*, realizowanym przez Akademię Ignatianum w Krakowie i Johannes Gutenberg Universität w Mainz (Moguncja) w latach 2011–2012.

Udział w międzynarodowym projekcie naukowym: *L'udska prirodzenost': rozum, vóla, cit (k 300. výročiu narodenia J.-J. Rousseau)*, realizowanym przez Univerzita Konštantina v Nitre i Slovencke Filozoficke Zdruzenie przy Słowackiej Akademii Nauk w latach 2012–2013.

Udział w polsko-ukraińskim projekcie naukowym: *Kicz w sztuce, etosie i wychowaniu*, realizowanym przez Lwowski Narodowy Uniwersytet im. I. Franka i Uniwersytet Rzeszowski w latach 2018–2019.

Współpraca ze Stowarzyszeniem Naukowców Polaków Litwy (Wilno/Litwa); udział w projektach stowarzyszenia (Science and Quality of Life); od 2019 r.

Współpraca z The Centre for Parliamentary Research przy Hungarian Academy of Sciences, Center for Social Sciences, National University of the Public Service (NUPS), the Károli Gáspár University of the Reformed Church (KGURC) oraz Konrad Adenauer Stiftung; od 2019 r.

AKTYWNOŚĆ W PROMOWANIU NOWYCH ADEPTÓW NAUKI

Wypromowani doktorzy

- ks. Dariusz Tylutki, *Pedagogika otwarta na sens. Zastosowanie logoterapii w poradnictwie pastoralnym* (obrona doktoratu: Wydział Pedagogiczny w AIK 17 X 2017), recenzenci: prof. zw. Jarosław Michalski i prof. zw. Marian Wolicki.
- Wojciech Biel, *Stosowanie nowych mediów w indywidualnym procesie uczenia się młodzieży do egzaminu zawodowego (na przykładzie badania opinii osób przygotowujących się do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie)*, (obrona doktoratu:

5 VII 2021; Rada ds. Stopni Naukowych, Akademia Ignatianum w Krakowie), recenzenci: prof. zw. Ryszard Gerlach i prof. uczelni dr hab. Maciej Tanaś.

Recenzje prac doktorskich

- recenzja pracy doktorskiej Danuty Studenckiej-Derkacz, *Dyskurs polityczny w wyborczych kampaniach prezydenckich w Polsce. Analiza tematyczna i językowa* – Uniwersytet Wrocławski, Wydział Nauk Społecznych, Instytut Politologii (obrona: 29 XI 2013), promotor: prof. zw. Andrzej Jabłoński;
- recenzja pracy doktorskiej Jagody Sałaj, *Kulturoznawcza charakterystyka nowego modelu dziennikarstwa. Kognitywne aspekty jakości i stylu pisania* – Uniwersytet Łódzki, Wydział Filologiczny, Instytut Kultury Współczesnej (obrona: 27 IX 2017); promotor: prof. zw. Jarosław Pluciennik.

Promotorstwo prac magisterskich, licencjackich, inżynierskich

Politechnika Wroclawska, Wydział Zarządzania i Informatyki, wypromowanie 32 magistrów inżynierów i 4 inżynierów z dziedziny komunikowania medialnego na kierunku Zarządzanie i Marketing; w sumie 36 promocje.

Akademia Ignatianum w Krakowie, Instytut Nauk o Polityce i Administracji, wypromowanie 42 prac licencjackich i 18 prac magisterskich; w sumie 60 Promocji.

Ogółem 96 promocji.

POPULARYZACJA NAUKI I AKTYWNOŚĆ DZIENNIKARSKA

Teksty popularnonaukowe

Elementarz reklamy radiowej, „Aida-Media. Teoria i Praktyka Reklamy”, 1995, nr 4(11).

Reklama narodowa, „Aida-Media. Teoria i Praktyka Reklamy”, 1995, nr 6(13).

Abecadło reklamy radiowej, „Radio-Lider. Ogólnopolski miesięcznik nadawców radiowych”, wrzesień 1995.

Sprzedać czas!, „Radio-Lider. Ogólnopolski miesięcznik nadawców radiowych”, listopad 1995.

Konflikt i integracja w demokracji, „Odra”, 1995, nr 11.

Jak promować radio?, „Radio-Lider. Ogólnopolski miesięcznik nadawców radiowych”, styczeń 1996.

Meandry radiowej reklamy, „Radio-Lider. Ogólnopolski miesięcznik nadawców radiowych”, maj 1996.

O wyższości świąt... (czyli o radiu publicznym i komercyjnym uwag kilka), „Radio-Lider. Ogólnopolski miesięcznik nadawców radiowych”, marzec 1997.

Zamówienie, „Radio-Lider. Ogólnopolski miesięcznik nadawców radiowych”, maj 1997.

Jak obsługiwać klienta, „Radio-Lider. Ogólnopolski miesięcznik nadawców radiowych”, luty 1998.

(e) *misja radia*, „Radio-Lider. Ogólnopolski miesięcznik nadawców radiowych”, marzec 1998.

Reklama zdobywa miasto, „Odra”, 2000, nr 5(462), s. 33–39.

Humor w reklamie czy humorystyczna reklama (1), „Radio-Lider. Ogólnopolski miesięcznik nadawców radiowych”, 2000, nr 11/12(61), s. 54–56.

Humor w reklamie czy humorystyczna reklama (2), „Radio-Lider. Ogólnopolski miesięcznik nadawców radiowych”, 2001, nr 1/2(62), s. 56–58.

Aktywność dziennikarska

- Publicystyka w „Słowie Polskim”, „Odrze”, „Konfrontacje” (lata 1988–1995).
- Popularno-naukowe piśmiennictwo w pismach branżowych związanych z reklamą i mediami masowymi („Aida. Teoria i praktyka reklamy”, „Radio-Lider. Miesięcznik nadawców radiowych”).
- Stały współpracownik miesięcznika „Radio-Lider”, pismo otrzymało w okresie mojej współpracy (cykl artykułów o reklamie radiowej) nagrodę Prezydenta RP „Srebrnego Asa” (1997).
- Udział w audycjach publicystycznych Polskiego Radia (lata 1994–1995).

Nagrody i wyróżnienia

- 2012: Nagroda Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego II stopnia za wybitne osiągnięcia naukowe.
- 1997: „Srebrny As” – nagroda Prezydenta RP dla pisma „Radio-Lider”, którego w omawianym okresie byłem współpracownikiem; osobiście od redaktor naczelnej pisma otrzymałem listowne podziękowanie.
- 1983–2009: Nagrody rektora, prorektora i dyrektora Instytutu Politologii na Politechnice Wrocławskiej.

RESUMÉ AUTORA

Uważam się za badacza genezy idei politycznych, który analizuje różne ich źródła polityczne, społeczne, intelektualne, a także odniesienia i konteksty, dlatego prowadząc nad nimi studia, poruszałem się i poruszam po wielu obszarach nauk społecznych i humanistycznych, korzystając z aparatu metodologicznego historii doktryn politycznych i prawnych oraz historii idei. Pozostaję wiernym uczniem klasycznej nauki o polityce, która dała początek nauce o polityce, jestem człowiekiem jej renesansu.